

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ОЗБРОЄННЯ

Афоніна Є. В.

*здобувачка другого курсу магістратури
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Нестерова К. С.

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

У сучасних умовах розвитку світової економіки ринок озброєнь зазнає суттєвих трансформацій, зумовлених геополітичними, економічними та технологічними чинниками. Зростання міжнародної напруженості, військових конфліктів та загроз безпеці сприяє активізації попиту на військову техніку та озброєння, що визначає динаміку розвитку глобального ринку озброєнь.

Світовий ринок озброєнь є складною системою міжнародних економічних відносин, що охоплює виробництво, експорт, імпорт та модернізацію військової техніки. Його функціонування значною мірою залежить від політичних рішень держав, рівня військових витрат та стратегічних інтересів країн. У науковій літературі ринок озброєнь розглядається як специфічний сегмент світового ринку, що характеризується високим рівнем державного регулювання та обмеженим колом учасників [1].

Однією з ключових тенденцій є зростання глобальних військових витрат. За даними міжнародних досліджень, упродовж останніх років спостерігається стабільне збільшення оборонних бюджетів, що пов'язано з посиленням військово-політичних конфліктів та необхідністю модернізації збройних сил.

За оцінками міжнародних аналітичних центрів, світові військові витрати перевищили 2 трлн дол. США, що становить близько 2,2% світового ВВП, а витрати на одну особу досягають у середньому понад 250 дол. США [1]. Особливо активне зростання витрат спостерігається у країнах НАТО, Китаї та інших регіональних центрах сили [2; 3].

Важливою тенденцією розвитку світового ринку озброєнь є технологізація та інноваційність. Сучасні військові системи дедалі більше орієнтовані на використання штучного інтелекту, безпілотних технологій, кіберзасобів та високоточної зброї [2]. Це зумовлює зміну структури попиту та пропозиції на ринку, а також посилює конкуренцію між провідними виробниками озброєнь.

Суттєвий вплив на розвиток ринку має також регіоналізація та диверсифікація поставок. Традиційні експортери озброєнь, такі як США та країни Європейського Союзу, зберігають провідні позиції, однак зростає роль нових гравців, зокрема Китаю, Південної Кореї та Туреччини [2]. Водночас країни-імпортери прагнуть диверсифікувати джерела постачання, зменшуючи залежність від окремих постачальників.

Окремої уваги заслуговує вплив сучасних військових конфліктів на структуру ринку озброєнь. Зокрема, повномасштабна війна в Україні стала фактором суттєвого зростання попиту на окремі види озброєнь, включаючи системи протиповітряної оборони, безпілотні літальні апарати та високоточні ракети. Це сприяло активізації виробництва та прискоренню інноваційних процесів у військово-промисловому комплексі.

Крім того, важливою тенденцією є посилення державного контролю та регулювання міжнародної торгівлі озброєннями. Експорт військової продукції супроводжується жорсткими обмеженнями, санкційною політикою та міжнародними угодами, що впливають на структуру світового ринку та напрямки торговельних потоків.

Таким чином, сучасний світовий ринок озброєнь характеризується динамічним розвитком, зростанням військових витрат, технологічною трансформацією та посиленням геополітичного впливу. У перспективі очікується подальше зростання ролі інноваційних технологій та формування нової структури глобального оборонного ринку, що відповідатиме викликам сучасної міжнародної безпеки.

Література:

1. Кім Т. І., Кім О. О., Рахматіл্লাєва К. Б. Сучасні тенденції світового ринку озброєнь та перспективи розв'язання глобальної проблеми миру і демілітаризації. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-36>
2. SIPRI. URL: <https://www.sipri.org> (дата звернення: 3.05.2026).
3. NATO. Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2024). URL: <https://www.nato.int> (дата звернення: 3.05.2026).